

NORGES HØYESTERETT

Den 1. desember 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Normann, Arntzen og Østensen Berglund i

HR-2022-2301-U, (sak nr. 22-155905STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens dom i sak om fartsovertredelse.
- (2) A ble siktet for å ha kjørt i 105 km/t i 60-sone. I retten avga han en uforbeholden tilståelse og samtykket i at saken ble avgjort ved tilståelsesdom.
- (3) Oslo tingrett avsa 17. februar 2022 dom med slik domsslutning:

«A, født 00.00.1971, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 5, jf. skiltforskriften § 8 skiltnummer 362 "Fartsgrense" til fengsel i 15 – femten – dager. Fullbyrding av straffen utsettes med en prøvetid på to år i medhold av straffeloven § 34.

A, født 00.00.1971 dømmes videre til en bot på 14 000 – fjortentusen – kroner, subsidiært fengsel i 20 – tyve – dager.

A f. 00.00.71 fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en periode på 9 – ni – måneder i medhold av vegtrafikkloven § 33 nr. 1, jf. forskrift om tap av retten til å føre motorvogn § 2-2 nr. 4. Har førerkortet vært beslaglagt eller det er innlevert tapsmelding før dommen er rettskraftig, skal denne perioden gå i fradrag, jf. tapsforskriften § 1-4 første ledd. Han pålegges delvis ny førerprøve for gjenerverv av føreretten, jf. tapsforskriften § 8-3 andre ledd.»
- (4) Dommen ble først forkynt for A 5. juli 2022.
- (5) A anket over reaksjonsfastsettelsen, og anførte at liggetiden fra dommen ble avsagt til han fikk den forkynt måtte få betydning for straffen og for tapstiden.
- (6) Borgarting lagmannsrett avsa 8. august 2022 dom med slik domsslutning:

«I tingrettens dom gjøres den endring at A, f. 00.00.71, fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en periode på 6 – seks – måneder i medhold av vegtrafikkloven § 33 nr. 1, jf. forskrift om tap av retten til å føre motorvogn § 2-2 nr. 4. Han pålegges delvis ny førerprøve for gjenerverv av føreretten, jf. tapsforskriften § 8-3 andre ledd.»

- (7) Dommen ble avsagt uten ankeforhandling i medhold av straffeprosessloven § 322 første ledd nr. 3.
- (8) A har anket lagmannsrettens dom. Anken gjelder reaksjonsfastsettelsen. Det anføres for det første at straffen – botens størrelse og den betingede fengselsstraff – bør nedsettes. For det andre anføres at det ikke var grunnlag for å pålegge delvis ny førerprøve, når tapstiden ikke ble satt til lenger enn seks måneder, jf. tapsforskriften § 8-2.
- (9) *Påtalemyndigheten* har anført at det ikke er grunnlag for å sette ned straffen. Når det gjelder pålegget om delvis ny førerprøve, mener påtalemyndigheten at dommen må oppheves fordi lagmannsretten ikke har vurdert vilkårene i tapsforskriften § 8-2.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at en anke over dom til Høyesterett kan avgjøres uten ankeforhandling dersom ankeutvalget enstemmig finner at dommen bør oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a.
- (11) Tap av førerett er regulert i tapsforskriften kapittel 8, der det fremgår at det på bestemte vilkår kan fastsettes at det må avlegges full eller delvis ny førerprøve.
- (12) Etter anke fra A satte lagmannsretten tapstiden ned til seks måneder, med slik begrunnelse:
- «Når det gjelder tapstidens lengde, finner lagmannsretten [...] at denne bør nedsettes. Siktetes førerett har ikke vært midlertidig beslaglagt [...]. Det vil utgjøre en tilleggsbelastning om han nå, så lang tid etter det straffbare forholdet, må tåle en lengre tidsperiode uten føreretten. Det lange tidsforløpet siden overtredelsen, uten at siktede har pådratt seg nye tilsvarende straffbare forhold, innebærer også at trafikksikkerhetshensyn i mindre grad gjør seg gjeldende.»
- (13) Lagmannsretten gjorde ingen endring i tingrettens dom når det gjaldt pålegget om delvis ny førerprøve, og dommen inneholder ingen vurdering av spørsmålet. I domsslutningen er det vist til tapsforskriften § 8-3 andre ledd. Det fremgår av den bestemmelsen at dersom tapsperioden er satt til ett år eller kortere, bør det avlegges delvis førerprøve, om ikke særlige grunner tilsier full førerprøve.
- (14) Vilråene for å fastsette ny førerprøve der tapstiden er satt *til seks måneder eller lavere*, er imidlertid særskilt regulert i tapsforskriften § 8-2, som lyder:
- «Med mindre særlige grunner foreligger i det enkelte tilfelle, skal det ikke kreves ny førerprøve som vilkår for gjenerverv av førerett når tap av føreretten er fastsatt for 6 måneder eller kortere tidsrom.»
- (15) Utgangspunktet etter bestemmelsen er altså at det ved tap av førerett for seks måneder, *ikke* skal kreves ny førerprøve med mindre retten finner at det foreligger «særlige grunner».

- (16) Lagmannsretten har i saken her ikke foretatt en vurdering av om det foreligger «særlige grunner». Dette er en feil som antas å ha virket inn på avgjørelsens innhold, jf. straffeprosessloven § 343 første ledd, slik at dommen må oppheves.
- (17) Utvalget bemerker at lagmannsrettens vurdering av den betingede fengselsstraffen og boten er i samsvar med praksis. Det gjelder også når det tas hensyn til den «liggetid» som hadde vært da lagmannsretten behandlet saken, jf. HR-2019-813-U. Hvorvidt den tid som nå ytterligere har gått skal ha betydning for den endelige reaksjonsfastsettelsen, er det opp til lagmannsretten å ta stilling til.
- (18) Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens dom oppheves.

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)